

Kortenberg, Doelstraat

Programma van Maatregelen

Auteur:

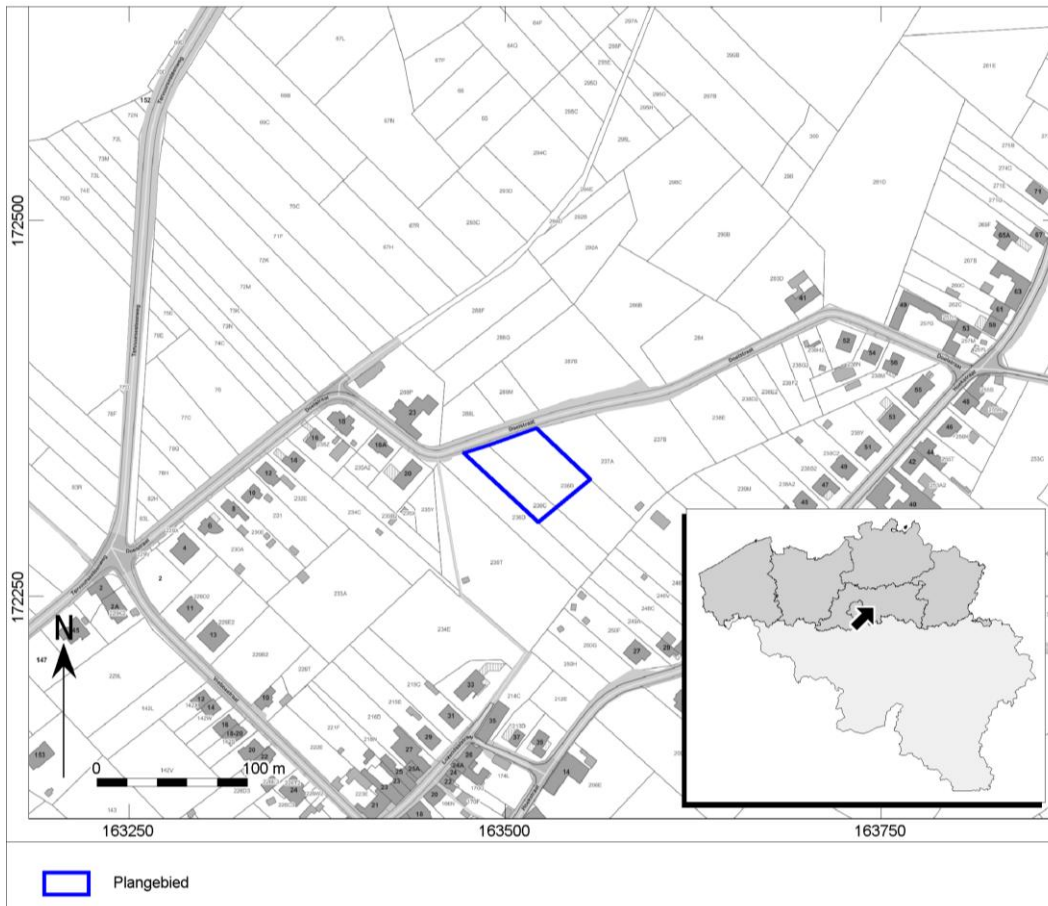
J. Siemons

Autorisatie:

B.A.T.M. Weekers-Hendriks (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

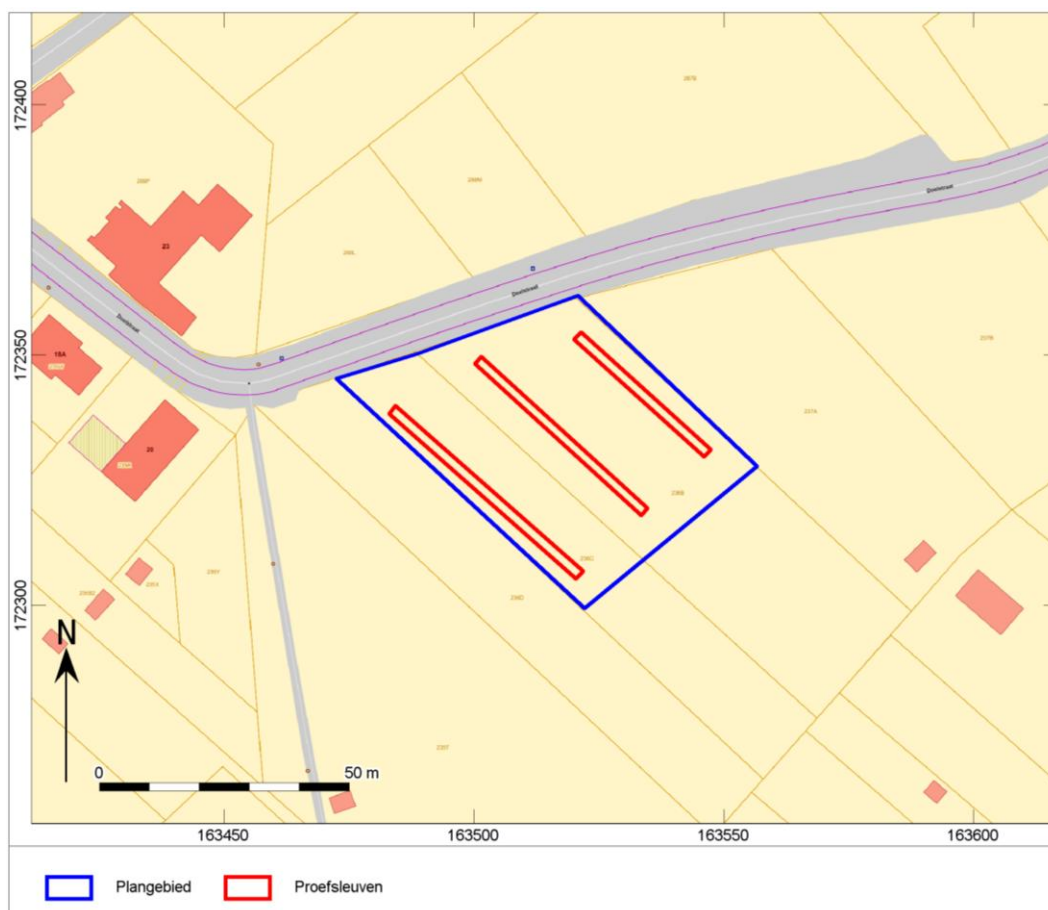
1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in augustus 2018 een nota opgesteld naar de archeologische waarde van locatie Kortenberg, Doelstraat(afb. 1 en 2). Deze nota bestaat uit een proefsleuvenonderzoek (prospectie met ingreep in de bodem) en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen grondverbetering op het terrein aan de Hoekstraat. De nota volgt op een bureauonderzoek en een landschappelijk bodemonderzoek (in uitgesteld traject) uitgevoerd door ABO nv in de periode januari-juli 2018.¹

Afb. 1. Locatiekaart van het totale plangebied.

¹ Léonard, 2018;Kaszas.,2018.

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek.

Het plangebied (percelen 236C en B) zal een terrein voor grondverbetering worden (afb. 3). De toplaag wordt tot een diepte van 0,30m-MV afgeschraapt en aan de rand opgeslagen. Daarna wordt een geotextiel aangebracht zodat er geen inert materiaal de bodem indringt. Het perceel wordt tijdens de werken ontsloten via de Doelstraat.

Het plangebied was op basis van de bureaustudie onvoldoende onderzocht om een uitspraak te doen betreffende de archeologische waarde van het plangebied. De geplande werkzaamheden laten behoud *in situ* grotendeels niet toe. Daarom adviseerde ABO nv een prospectie zonder ingreep in de bodem in de vorm van een landschappelijk booronderzoek. Op 29 juni 2018 werden er 5 boringen gezet op het terrein om de bodemopbouw en bewaring in kaart te brengen. Het resultaat was dat de bodem redelijk intact was met uitzondering van boring 7 waar een AC profiel aanwezig was. Hierdoor was een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk om de archeologische waarde van het plangebied te kunnen duiden. De mogelijk op het terrein aanwezige archeologische resten bevatten potentieel tot kennisvermeerdering en vereisten verder onderzoek.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het onderzoek

2.1.1 Bureauonderzoek

Op basis van het bureauonderzoek² is er sprake van een archeologische verwachting voor sporen vanaf het Neolithicum tot de Nieuwe Tijd. Deze verwachting is gebaseerd op de landschapsvorming van het plangebied, de daarmee samenhangende bewoningsgeschiedenis en de aanblik van het plangebied op geraadpleegd historisch kaartmateriaal. Op de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) zijn in een straal van ongeveer 2 km rond het plangebied verschillende CAI-locaties geregistreerd. Het gaat vooral om meldingen van prehistorische losse vondsten. Deze werden tijdens veldprospectie aangetroffen. Verder werden er nog losse vondsten uit de Romeinse Tijd en Middeleeuwen gedaan bij melding 3836. Er zijn zeer weinig archeologische vindplaatsen gekend door middel van archeologisch onderzoek met bodemingreep. De kans is er dat er archeologische resten aanwezig zijn en dat deze bedreigd worden door de geplande werkzaamheden in het plangebied.

Het onderzoeksgebied is geografisch gelegen in de Zandleemstreek in het dorp Vrebos, gemeente Kortenbergh. Het kent naar het zuiden toe een trapsgewijs stijgend profiel.

Op de Quartairgeologische kaart is het plangebied gelegen in het profieltype 2. Dit zijn eolische afzettingen van het Laat-Pleistoceen en mogelijk Vroeg-Holocene die wel dan niet gevolgd worden door Quartaire hellingssedimenten. De afzettingen bestaan in het noorden en het centraal deel van Vlaanderen uit zand tot zandleem en in het zuiden uit leem.

Op de Tertiairgeologische kaart is het plangebied gelegen in de Formatie van Diest. Deze formatie is afgezet tijdens het Mioceen. Tijdens het Mioceen had de Noordzee zich ver teruggetrokken. Enkel het noorden van Vlaanderen stond nog onder water. Op het einde van het Mioceen vond het Diestiaanfenomeen plaats, een grote transgressie die Vlaanderen weer grotendeels onder water zette en de kenmerkende ijzerrijke zanden afzette. De formatie is dan ook opgebouwd uit mariene afzettingen bestaande uit heterogeen, groenbruin, glauconietrijk zand met grindlagen.

Het plangebied wordt volgens de bodemkaart gekenmerkt door een Aba1 bodem. Dit is een droge leembodem met een textuur B-horizont. De variant die op het terrein aanwezig is, heeft een dunne A-horizont van maximaal 40 cm.

2.1.2 Landschappelijk bodemonderzoek

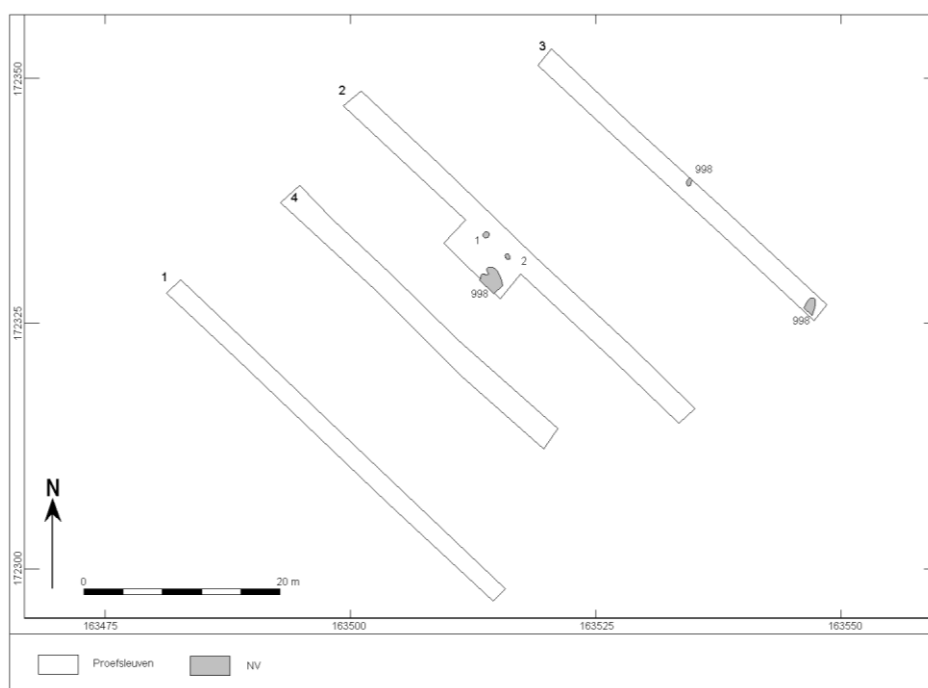
Het plangebied was op basis van de bureaustudie onvoldoende onderzocht om een uitspraak te doen betreffende de archeologische waarde van het plangebied. De geplande werkzaamheden laten behoud *in situ* grotendeels niet toe. Daarom adviseerde ABO nv een prospectie zonder ingreep in de bodem in de vorm van een landschappelijk booronderzoek. Op 29 juni 2018 werden er 5 boringen gezet op het terrein om de bodemopbouw en bewaring in kaart te brengen. Het resultaat was dat de bodem redelijk intact was met uitzondering van boring 7 waar een AC profiel aanwezig was. Het ging in de andere boringen om een Ap-horizont met daaronder een Bt-horizont en een C-horizont. Hierdoor was een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk om de archeologische waarde van het plangebied te kunnen duiden. De mogelijk op het terrein aanwezige archeologische resten bevatten potentieel tot kennisvermeerdering en vereisten verder onderzoek.

² Lamberts. 2017.

2.1.3 Proefsleuvenonderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn in totaal 5 sporen geregistreerd. Deze zijn geïnterpreteerd als natuurlijke verkleuring (NV) (afb. 8). De natuurlijke sporen die in het vlak zijn aangetroffen, hebben steeds het spoornummer 998 (NV) gekregen. Tijdens de aanleg van het vlak tekenden de sporen zich duidelijk af in het sporenvlak, alleen waren zij niet duidelijk begrenst.

In werkput 1 werden in het vlak geen sporen aangetroffen. In werkput 2 werden aanvankelijk twee sporen in het vlak ingetekend die in eerste instantie werden geïnterpreteerd als paalsporen. Om hier meer duidelijk over te krijgen is naast deze sporen een kijkvenster aangelegd om mogelijke bijhorende sporen in kaart te brengen. In dit kijkvenster werd alleen een natuurlijke verstoring aangetroffen (afb. 3). De vermoedelijke paalkuilen werden na een coupe op spoor 2 echter geïnterpreteerd als natuurlijke verkleuringen. De sporen waren vrij licht van kleur en hadden in de coupe een onregelmatige vorm en geen duidelijke aflijning. Verder zijn in werkput 3 eveneens twee natuurlijke verkleuringen van een onregelmatige vorm aangetroffen, maar geen archeologisch relevante sporen. In werkput 4 zijn geen archeologische sporen gevonden tijdens de aanleg van het vlak.

Afb. 3. Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek.

3 Impactbepaling

De zone heeft een oppervlakte van ongeveer ca. 2600m². Het plangebied (percelen 236C en B) zal een terrein voor grondverbetering worden. De toplaag wordt tot een diepte van 0,30m-MV afgeschraapt en aan de rand opgeslagen. Daarna wordt een geotextiel aangebracht zodat er geen inert materiaal de bodem indringt. Het perceel wordt tijdens de werken ontsloten via de Doelstraat.

Na de werken wordt het terrein in zijn oorspronkelijke staat hersteld. Het geotextiel wordt verwijderd en de toplaag wordt terug gespreid. Het terrein wordt ook naar zijn oorspronkelijke maaiveldhoogtes gebracht en zaaiklaar gemaakt.

De gedetailleerde ontwerpen van de te realiseren werken staan weergegeven onder hoofdstuk 1.6 van de nota. De consequentie van deze ingrepen is dat eventuele archeologische resten zullen worden verstoord.

4 Bepaling van maatregelen

Binnen het onderzochte gebied werden in totaal 5 sporen aangetroffen. Het gaat om natuurlijke sporen.

Aangezien er geen archeologische relevante sporen aangetroffen werden, is de kans op kennisvermeerdering voor het gebied nihil. Het Vlaams Erfgoed Centrum bvba adviseert daarom vrijgave van het terrein.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terreinen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.